

Posudek bakalářské práce
LUCIE DOLEŽAL NOVÁKOVÉ
TÉMA FALZA V DÍLE UMBERTA ECA: FOUCAULTOVO KYVADLO,
BAUDOLINO A PRAŽSKÝ HŘBITOV,
Ústav románských studií FFUK

Lucie Nováková se nejprve vyrovnává s literaturou k tématu. Právem konstatuje, že vzhledem k úspěchu Ecových narativních textů je jejich kritická reflexe překvapivě malá. Nejlepší komentář ke svým románům nakonec nabízí sám Eco: s odvoláním na jeho stati autorka také stanovuje katalog jeho „témat“ (přesněji: narativních postupů či strategií).

O Ecovy výklady se opírá i kapitola o falzu. Autorka se odvolává zejména na Ecovu tezi, podle níž středověké falzum mělo pouze potvrdit tradici, zatímco novodobé falzum mělo rozvrátit stávající řád.

První analytická kapitola je věnována Foucaultovu kyvadlu. Autorka zde závěrem konstatuje, že zde Eco teprve „vstupuje na půdu falza“, a pokud se tu nějaké falzum rodí, je čistě „románové“. Z jisté perspektivy to platí, ale z jiné perspektivy jsou vazby mezi tímto románem a romány následujícími přece jen nesporné. Na rozdíl od autorky se domnívám, že hermetické texty, jež tu jsou ve hře, samy o sobě falza nejsou; falzifikuje je teprve interpretace, která je podrobuje apriorní systematice. Tento mechanismus je ovšem standardním postupem každé falzifikace, ať už pracuje s jakýmkoli materiálem.

Baudolino, který sepisuje dopis kněze Jana, se od protagonistů Foucaultova kyvadla v tomto smyslu liší snad hlavně tím, že své falzum nabízí i s příslušným interpretačním klíčem, jehož náležitost příjemcům potvrzuje právě „tradice“. Jak autorka zdůrazňuje, není to falzifikace ex post, je to falzum, které bude žít v historickém čase. Navíc nemá škodit, ale prospívat.

Analogie, jež provazuje Baudolina a Pražský hřbitov, je zřejmá a autorka ji jasně formuluje: „Stejně jako v Baudolinovi i zde voyeuricky nahlížíme do zákulisí vzniku falza. (...) Pouze s tím rozdílem, že falzum, které se pomalu rodí v průběhu let, způsobí smrt

několika milionů lidí.“ Kladu si ovšem otázku, zda skutečně platí Ecova distinkce mezi středověkým a novodobým falzem: ve skutečnosti i v tomto případě je interpretační klíč k dispozici v rámci poměrně hluboké tradice (a Eco ji v románě připomíná).

Omezím se na tyto stručné glosy a dodám pouze, že práce je založena na rozsáhlé četbě, dotýká se řady mikrotémat, obsahuje řadu bystrých postřehů k Ecově konstrukční práci a hlavně – je napsána se zaujetím a velmi živým stylem. Bibliografie je patrně vyčerpávající. Pokud bych měl něco vytknout, tak občasná přehlédnutí v interpunkci (chybějící čárky).

Zadání bylo nesporně kvalitně splněno. Práci hodnotím známkou výborně.

Praha, 6. 6. 2013

doc. PhDr. Jiří Pelán, Ph.D.,
vedoucí práce